Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

21 501-33 Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 1203

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 mei 2026

Hierbij bied ik u, mede namens de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, het verslag aan van (1) de extra informele bijeenkomst van EU-transportministers middels videoconferentie op d.d. 21 april en (2) de informele bijeenkomst van EU-transportministers d.d. 28–29 april in Nicosia Cyprus.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
V.P.G. Karremans

kst-21501-33-1203
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

I. Verslag extra informele bijeenkomst van EU-transportministers middels een videoconferentie op 21 april 2026 inzake de Energiecrisis in relatie tot de transportsector

De Eurocommissaris voor duurzaam vervoer en toerisme had een extra bijeenkomst ingelast met alle EU-transportministers om de energiecrisis ten gevolge van het conflict in het Midden-Oosten te bespreken in relatie tot de transportsector. Er stond geen besluitvorming op de agenda. Het doel was om te horen hoe de EU-lidstaten ervoor stonden, welke nationale maatregelen de lidstaten hebben getroffen en op welke vlakken coördinatie van de Europese Commissie (Hierna: Commissie) gewenst was.

De lidstaten gaven aan dat er geen onmiddellijke brandstoftekorten waren. Wel ligt er in de EU grote druk op de luchtvaart, zeevaart en het wegvervoer door de stijging van de brandstofprijzen. De meerderheid van de lidstaten, waaronder Nederland, gaven aan dat EU-coördinatie gewenst is en dat het belangrijk is dat maatregelen gericht, tijdelijk en proportioneel zijn. Veel lidstaten, waaronder Nederland, onderstreepten het belang van een gelijk speelveld binnen de EU en het belang van de verduurzaming van de transportsector. De decarbonisatie van de transportsector is van belang voor de weerbaarheid en efficiency van de sector.

De Commissie benoemde dat er op 22 april een energiemaatregelen pakket uitgebracht zal worden met tijdelijke maatregelen: *AccelératieEU – Energy Union.* De mededeling *AccelerateEU – Energy Union* is bedoeld ter ondersteuning van EU-lidstaten om de economische gevolgen van het conflict in het Midden-Oosten te beperken. De mededeling bevat aankondigingen van niet-wetgevende en wetgevende maatregelen die lidstaten op de korte termijn kunnen nemen om de energieprijzen te verlagen en de energietransitie te versnellen. U ontvangt hierover een separate kabinetsappreciatie. Verder benadrukte de Commissie het belang van het versnellen van de verduurzaming middels de *e-SAF early movers coalition*. Nederland is hierbij aangesloten als kennispartner.

Nederland legde tijdens de videoconferentie de nadruk op het belang van de interne markt, een gelijk speelveld binnen de EU en dat mogelijke maatregelen tijdelijk en doelgericht moeten zijn. Nederland benoemde dat er niet terug gevallen moet worden op protectionistische maatregelen en het hamsteren van brandstoffen door individuele lidstaten. Het is voor Nederland belangrijk om lange termijn investeringen te blijven doen op het gebied van duurzame energie en het verduurzamen van de transportsector. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat EU-maatregelen leiden tot een hogere vraag naar brandstoffen.

Op het gebied van luchtvaart heeft Nederland aandacht gevraagd voor de Europese slotverordening en verheldering omtrent de regels van de *Justified Non-Utilisation of Slots (JNUS)*, zodat er flexibilteit geboden kan worden aan luchtvaartmaatschappijen die vluchten moeten annuleren in verband met mogelijke brandstoftekorten. Ook riep Nederland op om te kijken naar tijdelijke maatregelen om anti-tankeringsregels te versoepelen.

Op 20 april jl. bracht het kabinet een Kamerbrief Acties Weerbaarheid Energieschok[1] uit met nationale maatregelen ten aanzien van de energiecrisis.

[1] Kamerbrieven II, 2026–2027, 36 933, nr. 1 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2026/04/20/kamerbriefactiesweeaarheidenergieschok

II. Verslag informele bijeenkomst van EU-transportministers d.d. 28–29 april in Nicosia, Cyprus

Het Cypriotische voorzitterschap organiseerde op 28–29 april de informele bijeenkomst van EU-transportministers in Nicosia in Cyprus. Tijdens de informele bijeenkomst vond er geen besluitvorming plaats. Op de bijeenkomst stonden drie onderwerpen ter discussie: uitdagingen en strategische prioriteiten voor de toekomst van de Europese spoorwegen; uitdagingen en strategische prioriteiten voor de toekomst van de maritieme sector, inclusief de Havenstrategie; en de Lefkosia (Nicosia) verklaring over het bevorderen van educatie van zeevarenden en het bevorderen van inclusiviteit van vrouwen in de zeevaartsector. De energiecrisis stond niet op de agenda maar kwam in de openingswoorden van Eurocommissaris voor duurzaam transport en toerisme Tzitzikostas kort aan de orde.

Energiecrisis

Eurocommissaris Tzitzikostas haalde in zijn openingswoorden de extra informele bijeenkomst van EU transportministers middels videoconferentie op d.d. 21 april aan. Hij vroeg aandacht voor de zojuist gepubliceerde mededeling *AccelarateEU* waarbij het monitoren van kerosine voor de Transportsector van belang is. De Commissie zal de lidstaten op korte termijn nader informeren over de raakpunten met slots en passagiersrechten in de luchtvaart. Op dit moment zijn er nog voldoende reserves, maar mocht het nodig zijn dan zal de Commissie maatregelen voorbereiden. De Commissaris benadrukte dat er onder burgers en in de sector geen onnodige zorg moet gaan ontstaan. Ministers benadrukten het belang van nauwe coördinatie op EU niveau om connectiviteit te waarborgen, de integriteit van de interne markt te behouden en een evenwichtige respons te waarborgen. In de Kamerbrief[2] gepubliceerd op 8 mei jl. staat de kabinetsreactie op de mededeling AccelerateEU.

Sessie 1: Uitdagingen en strategische prioriteiten voor de toekomst van de Europese spoorwegen

Het voorzitterschap agendeerde een discussie over het *European Rail Traffic Management System (ERTMS) en de European Union Agency for Railways* (ERA). De discussie werd gevoerd aan de hand van de volgende twee vragen: gezien de aanstaande herziening van de ERA-verordening, hoe kunnen de rol en capaciteit van ERA verder worden verbeterd? En, hoe kunnen de EU en lidstaten de voorspelbaarheid en stabiliteit van test-, certificerings- en autorisatieprocedures van ERTMS in voertuigen of infrastructuur verbeteren?

De Directeur van ERA gaf een presentatie over het werk en ambities om bij te dragen aan een competitief en veilig spoornetwerk. Hoofddoelstellingen daarbij zijn interoperabiliteit en efficiency, veiligheid en een modern spoornetwerk. De uitrol van ERTMS gaat wel gepaard met hoge investeringen en een lange termijnplanning. Barrières voor uitrol zijn onvoldoende stabiele technische specificaties en complexe autorisatie en goedkeuring procedures. Op Europees niveau zijn er ook grote stappen gezet en de techniek heeft zich ontwikkeld. Concurrentie buiten de EU maken die techniek zich ook eigen en kan een concurrerend aanbod ontwikkelen.

[2] Kamerbrieven II, 2026–2027, 22 112, nr. 4326. Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie | Tweede Kamer der Staten-Generaal

Ministers benadrukten de noodzaak om de efficiëntie en voorspelbaarheid van certificerings- en autorisatieprocedures te verbeteren, evenals om de uitrol van ERTMS over het hele netwerk te bevorderen. Nederland merkte op dat de taken van ERA vereenvoudigd en geautomatiseerd kunnen worden en ook zou de samenwerking tussen ERA en de nationale autoriteiten verbeterd kunnen worden. Ook riep Nederland op tot Europese coördinatie bij de uitrol van *Future Railway Mobile Communication System (FRMCS)*. Bovendien werd gevraagd om een actieve strategie van de Commissie op het gebied van Internationale treindiensten voor personenvervoer. Nederland heeft daarbij gepleit voor een langetermijnvisie op Europees niveau over internationale treindiensten op het bestaande en reeds geplande spoorweginfrastructuur. Zo'n visie zal helpen investeringen te sturen voor bestaande en nieuwe spoorweginfrastructuur en capaciteiten te coördineren.

De Eurocommissaris gaf aan dat de Commissie snel komt met een voorstel voor de herziening van de ERA-verordening. Er moet gewerkt worden aan het harmoniseren en stabiliseren van de technische standaarden, het focussen van financiële middelen uit de EU begroting op één geharmoniseerde standaard en het afbouwen van nationale regelgeving waar mogelijk. De rol van ERA zou versterkt moeten worden bij standaardisatie van ERTMS. Ook zouden autorisaties en goedkeuringen moeten worden vereenvoudigd met behoud van veiligheid. ERTMS heeft een aantal grote voordelen op het gebied van veiligheid en efficiënt vervoer maar enkel standaardisatie van het systeem kan ons in de toekomst verder helpen, aldus de Eurocommissaris.

Sessie 2: Uitdagingen en strategische prioriteiten voor de toekomst van de maritieme sector

Het voorzitterschap agendeerde een discussie over de uitdagingen en strategische prioriteiten voor de toekomst van de maritieme sector. Deze sessie over de Europese havens werd gevoerd aan de hand van twee discussievragen: «Hoe kunnen de EU en lidstaten de veerkracht en veiligheid van Europese havens versterken?» en «Hoe kunnen EU- en nationaal niveau helpen om havens beter te integreren in het TEN-T-netwerk en militaire corridors?».

Het voorzitterschap benadrukte het belang van de havens en het netwerk voor weerbaarheid van Europa. Concurrentievermogen vraagt om goede TEN-T verbindingen en ontsluiting van de havens. Het voorzitterschap werkt aan raadsconclusies van de EU Havenstrategie en de Europese Industriële Maritieme Strategie in de Transportraad van 8 juni.

De ministers onderstreepten het strategische belang ervan voor de handel, energievoorzieningsketens en veiligheid, en benadrukten de noodzaak om de weerbaarheid te versterken, opkomende risico's aan te pakken en de verbindingen met binnenlandse transportnetwerken te verbeteren. Nederland benadrukte het belang van een uniforme aanpak. In het kader van economische veiligheid ziet Nederland graag de oprichting van een EU werkgroep. Met betrekking tot de Europese Industriële Maritieme Strategie werd aandacht gevraagd voor het belang van baggerwerkzaamheden en strategische havenfaciliteiten

De Commissaris gaf aan dat havens zorgen voor een groot aantal banen en dat deze van groot belang zijn als energie hub, in het netwerk van veiligheid en voor het concurrentievermogen voor de EU. De EU heeft gecoördineerde actie nodig en de EU levert daarvoor het raamwerk en enige financiële middelen. Maar lidstaten moeten de financiële middelen en nationale expertise leveren, stelde hij.

Sessie 3: Ondertekenen Lefkosia verklaring door alle lidstaten

Het voorzitterschap agendeerde een discussie over onderwijs en inclusiviteit in de zeevaartsector en de ondertekening van de Lefkosia (Nicosia) *Declaration on Enhancing Seafarers' Education and Promoting Women's inclusivity in the Shipping Industry* door de lidstaten. De Lefkosia verklaring heeft als doel om een veerkrachtige, duurzame en inclusieve zeevaartsector te bevorderen. In de verklaring zal de nadruk liggen op het versterken van strategische initiatieven voor investeringen in de opleiding en training (bijscholing en omscholing) van zeevarenden, zodat zij zich succesvol kunnen aanpassen aan de groene en digitale transitie, evenals op maatregelen ter bevordering van een inclusief personeelsbestand, waardoor de participatie van vrouwen in de maritieme sector verder wordt vergroot.

Tijdens de bespreking kregen de EU-ministers de gelegenheid om van gedachten te wisselen over belangrijke uitdagingen en prioriteiten met betrekking tot maritieme vaardigheden, opleiding, arbeidsomstandigheden en gendergelijkheid. Hiermee werd een duidelijke, gezamenlijke politieke boodschap afgegeven ter ondersteuning van een sociaal duurzame en toekomstbestendige Europese maritieme sector. Nederland benadrukte dat de zeescheepvaart een onschatbare rol heeft in onze wereldeconomie. Als maritieme natie verwelkomt Nederland de focus op investeringen in vaardigheden en opleidingen, evenals maatregelen om een inclusieve beroepsbevolking te bevorderen die de participatie van vrouwen in de maritieme sector verder vergroten. Specifiek zet Nederland zich in voor de deelname van vrouwen en andere ondervertegenwoordigde groepen in de maritieme sector en aan een sociale dialoog om samenwerking tussen scheepseigenaren en zeevarenden te bevorderen. Nederland vindt het van het grootste belang om voortdurend het belang van onze zeevarenden te benadrukken omdat ze een cruciale schakel in de zeevaart zijn. Daarbij moet gewerkt worden aan het aantrekken van nieuw talent en het creëren van een aantrekkelijke werkomgeving.

Aan de zijlijn van de Raad vond ook een prijsuitreiking plaats voor de winnaars van de Europese schoolwedstrijd «Het schip van de toekomst – Mijn schip over 60 jaar», georganiseerd door de verenigingen van Europese reders.